

**ПРО КУЛЬТУРНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ
ІЗ ЗАРУБІЖНИМИ КРАЇНАМИ
у серпні 2025 року**

*(оглядова довідка за матеріалами
преси, інтернету та неопублікованими документами)*

28 серпня Міністерство культури та стратегічних комунікацій України підписало три меморандуми про співпрацю з Представництвом ЮНЕСКО в Україні та національними закладами культури – Харківською державною науковою бібліотекою ім. В. Г. Короленка, Харківським національним університетом мистецтв ім. І. П. Котляревського та Одеським державним музичним ліцеєм ім. професора П. С. Столярського. Меморандуми передбачають реалізацію комплексних заходів з відновлення об'єктів культурної інфраструктури, які зазнали пошкоджень унаслідок російської агресії. Фінансування проєктів, організацію робіт, технічний супровід і контроль за їхнім втіленням здійснюватиме ЮНЕСКО за підтримки уряду Японії.

1 серпня Прем'єр-міністр України Юлія Свириденко разом із т. в. о. міністра культури та стратегічних комунікацій України Тетяною Бережною провели зустріч із Надзвичайним і Повноважним Послом Японії в Україні Накагоме Масаші. Основними темами переговорів були проведення Національного дня України на ЕХРО-2025 в Осаці (5 серпня) та посилення партнерства у захисті культурної спадщини та інформаційній безпеці.

Актуальним питанням галузі культури також було присвячено зустрічі керівництва Міністерства культури та стратегічних комунікацій України – Тетяни Бережної та її заступників: 8 серпня – з представниками проєкту RES-ROL – Rapid Expert Support for Culture and Media Policies in Ukraine (Швидка експертна підтримка політики у сфері культури та медіа в Україні), що реалізується за підтримки Європейського Союзу; 13 серпня – з головою Представництва ЮНЕСКО в Україні К'ярою Децці Бардескі; 14 серпня – із Надзвичайним і Повноважним Послом Італійської Республіки в Україні Карло Формозою; 15 серпня – з тимчасовим повіреним у справах Республіки Польща в Україні Пьотром Лукасевичем. А 21 серпня відбулася онлайн-зустріч Т. Бережної з Уповноваженим федерального уряду Німеччини з питань культури та медіа, Державним міністром Вольфрамом Ваймером. Під час переговорів сторони обговорили спектр питань двостороннього співробітництва, акцентуючи увагу на реалізації конкретних проєктів у сфері збереження

культурної спадщини, підтримки мистецьких ініціатив та відновленні пошкоджених культурних об'єктів.

14 серпня у Національному музеї історії України відбулася робоча зустріч заступника міністра культури та стратегічних комунікацій України з питань європейської інтеграції Андрія Наджоса з представником Консультативної місії ЄС Матіасом Нойнером, дослідницями Curia Lab (США) Кетрін Гаррель і Фіоною Грінланд. У ході зустрічі А. Наджос представив міжнародними партнерами ініціативу відомства – створення коаліції з протидії незаконному вивезенню культурних цінностей.

У Львові завершилася спільна українсько-польська експедиція на території кладовища в колишньому с. Старі Збоїща, де у вересні 1939 року під час оборони Львова від німецької армії полягли десятки військовослужбовців Війська Польського. Ексгумаційні роботи тривали починаючи з 4 серпня понад чотири тижні і стали можливими завдяки чіткій координації спільних зусиль міністерств культури та міністерств закордонних справ двох країн, а також інститутів національної пам'яті України та Польщі. Ці роботи стали черговим етапом українсько-польського діалогу з питань спільної історичної пам'яті.

Українські культурні та креативні організації отримали понад мільйон євро грантової підтримки у конкурсі «Європейські проекти співпраці 2024» програми ЄС «Креативна Європа» (підпрограма «Культура»). За результатами конкурсу, в якому перемогу здобули 933 учасники з 40 країн, відібрано, зокрема, 19 проєктів за участю 22 українських організацій. Один координується українською організацією, решта – у ролі партнерів.

За кордоном

5 серпня у японському місті Осака було відзначено Національний день України на міжнародній виставці ЕХРО 2025. Його ключовою темою стала вдячність міжнародним партнерам і союзникам за підтримку України під час війни. Подію було реалізовано за ініціативи Прем'єр-міністра Юлії Свириденко та за лідерства т. в. о. міністра культури та стратегічних комунікацій України, Генеральної Комісарки України на ЕХРО 2025 Тетяни Бережної. Програма об'єднала понад 500 гостей з усього світу. Участь у події взяли перша леді України Олена Зеленська, представники урядів України та Японії. Чільною подією Національного дня України стала прем'єра Оди Вдячності – музичної композиції, створеної у співпраці з креативною агенцією Bickerstaff.⁷³⁴ Композицію презентувала наживо музикантка Мар'яна Ключко. Офіційну частину заходу завершив живий виступ українського гурту ONUKA. Після церемонії делегації урядів Японії, країн ЄС та міжнародних організацій відвідали український павільйон «Not For Sale», що працює на ЕХРО 2025 з квітня. В рамках програми Національного дня України в Чеському павільйоні відбулася панельна дискусія «Ukraine Unbreakable Classrooms», організована громадською організацією «Освіторія». Дискусію супроводжував показ уривків з документального фільму «Стрічка часу» режисерки Катерини Горностай. Після завершення заходу для гостей виступив гурт KAZKA. У павільйоні Румунії

відбулося відкриття імерсивної виставки Home Beyond the Dawn. Проєкт втілено за підтримки Європейського союзу. Бельгійський павільйон ініціював проведення панельних дискусій, присвячених мистецтву та його ролі в реаліях сьогодення. Захід об'єднав українських мисткинь, які поділилися власним досвідом і наголосили на ролі культури як інструменту осмислення, опору та міжнародного діалогу.

4 серпня в межах офіційного візиту до Японії т. в. о. міністра культури та стратегічних комунікацій України Тетяна Бережна провела низку зустрічей у Токіо. З міністеркою освіти, культури, спорту, науки і технологій Японії Абе Тошіко було обговорено пріоритетні напрями для поглиблення двосторонньої співпраці: відновлення зруйнованих об'єктів культури, навчання українських фахівців з реставрації та евакуації мистецьких цінностей, цифрову трансформацію у сфері охорони спадщини, створення сучасних сховищ для музейних фондів, а також питання підтримки українських виставок, гастролей та візитів митців до Японії, проєкти з культурного обміну, зокрема щодо перекладу українською мовою японської анімації, фільмів і літератури. А основними темами переговорів з міністром закордонних справ Японії Такеші Івая та Віце-президентом Японського агентства міжнародного співробітництва (JICA) Кацурою Міядзакі стали підтримка з боку Японії у сфері захисту культурної спадщини України, подолання наслідків російської агресії в медіасекторі, а також активізація співпраці в межах новоствореного Альянсу культурної стійкості.

Заступниця міністра культури та стратегічних комунікацій Анастасія Бондар під час виступу на міжнародному симпозіумі Re-Renovate, що проходив з 1 по 3 серпня у місті Оулу (Фінляндія) в межах програми Oulu 2026 – Європейська столиця культури, представила досвід культурної стійкості України. Симпозіум Re-Renovate зібрав експертів з архітектури, дизайну, культури, урбаністики та муніципального розвитку з усієї Європи, аби обговорити сучасні практики сталого відновлення та переосмислення ролі культури у громадах. У центрі уваги були, зокрема теми участі громад у процесах реновації, інтеграції культурної ідентичності, інноваційних технологій у реконструкції, а також моделі фінансування й соціального впливу. Симпозіум Re-Renovate став частиною серії подій на перетині архітектури, культурної політики та урбаністики, які проводяться в рамках статусу міста як Європейської столиці культури 2026. Під час виступу заступниця міністра представила українську ініціативу CuRe: Culture for Recovery – платформу, що інтегрує культуру в процеси відбудови громад.

5 серпня у Вашингтоні відбулася публічна дискусія на тему: «Дослідження російської агресії проти культурної спадщини України», організована аналітичним центром Atlantic Council. Захід об'єднав провідних дипломатів, науковців, експертів і представників міжнародних організацій задля обговорення системного знищення росією культурної спадщини України та спільних дій для її захисту. Однією з ключових подій дискусії стало включення The Antiquities Coalition до глобального списку «Десяти найбільш розшукуваних старожитностей» українського артефакту – кістяної фігурки бика з

Маріупольського неолітичного могильника, датованої VI тисячоліттям до н. е. До обговорення у форматі відеозвернення долучилася Галина Григоренко, перший заступник міністра культури та стратегічних комунікацій України. Під час дискусії вона акцентувала на ключовій ролі цифрових баз даних для документування, збереження та повернення культурної спадщини. Зокрема повідомила, що завдяки міжнародній підтримці Україні вдалося евакуювати понад 630 тисяч музейних об'єктів з небезпечних регіонів.

Університет Кобе Гакуїн став першим учасником Глобальної коаліції українських студій у Японії. Участь у церемонії підписання меморандуму взяли перша леді України Олена Зеленська, міністр закордонних справ України Андрій Сибіга, ректор Університету Кобе Гакуїн, професор Нобухіко Бішю і радниця-уповноважена Президента з питань Фонду Президента України з підтримки освіти, науки та спорту Ольга Будник. Глобальна коаліція українських студій – це спільна ініціатива першої леді України, Українського інституту, Фонду Президента України з підтримки освіти, науки та спорту, Представництва Президента України в АР Крим/Кримської платформи, Міністерства освіти і науки та Міністерства закордонних справ України. Її мета – розвиток українських і кримськотатарських студій у провідних освітніх центрах світу, поширення об'єктивного знання про Україну, її культуру, мову, історію та ідентичність. Лише цього року до Коаліції приєдналися 14 закладів вищої освіти з Фінляндії, Південно-Африканської Республіки, Чехії, Австрії, Канади, Естонії, Республіки Корея та Італії.

З 18 серпня до 29 вересня на центральній площі Турку (Фінляндія), Turun kauppatori, представлено виставку «Листівки з України». Проєкт, створений Українським інститутом, розповідає про знищені пам'ятки української культури, показуючи їхній вигляд до та після повномасштабного вторгнення росії. Захід відбувається за ініціативи Товариства українців у Фінляндії у співпраці з міською радою Турку та є частиною культурної програми фестивалю Turun musiikkijuhlat.

14 серпня у Блечлі Парку міста Мілтон-Кінс (Велика Британія) за участі Посольства України відбулося відкриття виставки дитячих робіт «Обличчя української мрії». Подію було організовано українською організацією Ukraine Arreal та громадською організацією «Всеукраїнське об'єднання „Патріот”». На відкритті були присутні почесні гості: представниця Короля Леді Хоу (лорд-лейтенант Мілтон-Кінса) та мер міста Джеймс Ланкастер.

Правозахисник і журналіст Максим Буткевич увійшов до фінального списку кандидатів на премію імені Вацлава Гавела 2025 року. Відбіркова комісія премії, що відзначає вагомі досягнення у сфері прав людини в Європі та за її межами, цього року визначила трьох журналістів із різних країн як фіналістів конкурсу. Нагорода щороку присуджується ПАРЄ спільно з Бібліотекою імені Гавела та Фондом «Хартія 77».

З нагоди 34-ї річниці Незалежності України

В Україні

В урочистих заходах на Софійській площі 24 серпня серед іноземних гостей були присутні Прем'єр-міністр Канади Марк Карні, пастор Марк Бернс, спецпредставник США Кіт Келлог, окремі міністри Швеції, Данії, Румунії, Литви, Латвії, Канади та Великої Британії, а також делегація Світового Конгресу Українців на чолі з його президентом Павлом Гродом. А 25 серпня делегація СКУ разом із представниками української влади, духовенства та міжнародними партнерами взяла участь у Другому Національному молитовному сніданку, де лунали молитви за мир, перемогу та відновлення України.

Згідно з Указом Президента України за вагомий особистий внесок у зміцнення міждержавного співробітництва, підтримку державного суверенітету та територіальної цілісності України, благодійну діяльність, популяризацію Української держави у світі, державними нагородами України було відзначено іноземних діячів культури: орденом князя Ярослава Мудрого V ступеня – Кведаравічюса Мантаса (посмертно) – режисера-документаліста, керівника кінематографічної компанії «EXTIMACY FILMS» (Литовська Республіка); орденом «За заслуги» II ступеня – Шрайбера Айзека Лієва – сценариста, кінопродюсера, кінорежисера, актора театру і кіно (Сполучені Штати Америки); орденом «За заслуги» III ступеня – Гелунаса Арунаса – генерального директора Литовського національного музею мистецтв; Жако Олів'є – радника з питань культури та співробітництва Посольства Французької Республіки в Україні, директора Французького інституту в Україні; Хогстедера Віллема Яна – віцепрезидента та куратора Музею Бредіуса (Королівство Нідерланди); орденом княгині Ольги III ступеня – Роллінг Стеллу – генеральну директорку музею Бельведер у місті Відень (Республіка Австрія); Ронлунд Хелен Марію – генеральну директорку Національного музею військової історії Швеції; Тиссен-Борнемісу де Карзон Франческу Анну – засновницю та голову ТВА21 – ThyssenBornemisza Art Contemporary (Відень/Мадрид/Венеція), Швейцарська Конфедерація; Фрієс Маркієвич Йоганну – керівницю відділу Національного архіву Швеції. Також державними нагородами відзначено очільниць українських організацій в Австралії та Новій Зеландії: орденом «За заслуги» III ступеня – Катерину Аргіру, представницю Ради Директорів СКУ, почесну консулку України в Сіднеї, голову Союзу Українських Організацій Австралії та Катерину Турську, засновницю благодійної організації «Mahi for Ukraine» у Новій Зеландії.

24 серпня 27 учасників зі США, Франції, Іспанії, Австрії, Чехії, Данії, Чорногорії та Японії доєдналися онлайн до мистецької акції «Знаки ідентичності», приуроченої до Дня Незалежності. Вони одночасно створювали рушники у техніці вибійка. Захід відбувався у Національному музеї декоративного мистецтва України в Києві.

За кордоном

З нагоди Дня Незалежності України світова українська спільнота підготувала сотні різноманітних заходів в десятках країн світу – фестивалі,

концерти за участі відомих українських артистів і представників дружніх народів, виставки, благодійні ярмарки, молитовні заходи тощо. Вони мали на меті не лише вшанувати головне державне свято, а й нагадати світові про триваючу боротьбу України за свою свободу, суверенітет і незалежність.

Відділення Іллінойс Українського конгресового комітету Америки організувало міжнародний форум «Україна та світ: погляд на глобальні виклики», який пройшов 23 серпня в Українському культурному центрі Чикаго (США). Захід зібрав провідних світових лідерів, науковців, політиків та активістів для обговорення ключових викликів сучасності – зокрема, через призму боротьби України проти російської агресії.

У Сан-Франциско (США), у Літньому театрі Golden Gate Park (Spreckels Temple of Music), відбувся 26-й щорічний концерт Україно-американської дружби. Організатором події виступила Українсько-американська координаційна рада / Ukrainian American Coordinating Council (UACC) разом з оркестром Golden Gate Park.

Асоціація українців в Республіці Ірландія (Association of Ukrainians in Republic of Ireland) запросила на фінальний концерт III Міжнародного фестивалю Ukrainian Stars in Irish Sky («Українські зірки в ірландському небі»). Святковий захід, що відбувся 24 серпня в Дубліні, поєднав українську та ірландську культури.

У Дубаї відбувся спеціальний показ іммерсивної виставки «Світло крізь віки: українська спадщина». Захід було організовано у партнерстві з артпростором Kanvas Dubai, анімаційною студією Noctuadomain Domain Production, посольством України в ОАЕ, Консульством України в Дубаї.

У Гельсінкі (Фінляндія) відбулася презентація нової роботи української художниці Жанни Кадирової – відеоінсталяції «Ліс» (The Forest). Вона стала частиною проєкту IHME Helsinki Commission 2025 і протягом шести тижнів експонуватиметься в історичній будівлі Steam Power Plant при Power Station Museum. У центрі інсталяції – наслідки підриву Каховської дамби 6 червня 2023 року.

22 серпня за ініціативою Генерального консульства України в Кракові було відкрито виставку #SupportUkrainePIC у Міжнародному аеропорту імені Івана Павла II Краків-Баліце. На вернісажі було представлено воєнні плакати українського об'єднання ілюстраторів Pictoric.

У Белграді 14 серпня посольством України та представниками української громади було організовано виставку національного українського вбрання. Захід проходив в Етнографічному музеї Сербії. Експозиція демонструвала традиційний чоловічий та жіночий святковий одяг XIX століття з різних регіонів України. У відкритті виставки взяли участь представники сербського уряду, а також посли та дипломати країн-партнерів.

В естонському місті Вільянді відбулося урочисте відкриття Українського освітньо-культурного центру «VILNI». Серед ініціатив, що вже реалізуються у Центрі, – вивчення естонської та української мов, проведення виставок, майстер-класів, участь у міських ярмарках, плетіння маскувальних сіток і виготовлення окопних свічок.

23 серпня, з нагоди Дня Незалежності України, у Сіднеї (Австралія) відбулася передача Україні двох археологічних предметів – скроневої підвіски, що може належати до прикрас ямної культурно-історичної спільноти III тис. до н. е., та наконечника стріли, поширеного на давньоруських пам'ятках XII–XIII ст.). Ці артефакти були незаконно вивезені з території України та імпортовані до Австралії наприкінці 2023 року.

Законодавчі ради штатів Новий Південний Уельс та Вікторія ухвалити постанови на підтримку України напередодні 34-ї річниці незалежності. Постанови визнають боротьбу України за свободу та підтверджують відданість Австралії суверенітету української держави і її народу.

На знак підтримки українського народу та з нагоди свят 23 і 24 серпня кольорами національного прапора України було підсвічено будівлю Європейської Ради у Брюсселі (Бельгія), Ейфелеву вежу у Парижі (Франція), вежу «Атакуле» – символ турецької столиці, та міст Фатіха Султана Мехмета в Стамбулі.

Інформаційна безпека. Медіа За кордоном

Два проекти Суспільного увійшли до фіналу міжнародного конкурсу Prix Eurora 2025. Він проводиться в межах однойменного фестивалю, який підтримується Європейською мовною спілкою і проходитиме з 6 по 11 жовтня в Берліні (Німеччина). Документальний фільм-розслідування «Позивний Бетмен: таємниця Василівського блокпоста» – серед фіналістів у категорії «Відеорозслідування», а радіоверсія від Радіо Культура мілітарі моновистави «Ненароджені для війни» – у номінантах категорії «Аудіофікшн».

Фестивалі В Україні

З 14 по 17 серпня у Національному заповіднику «Софія Київська» проходив восьмий міжнародний фестиваль високого мистецтва Bouquet Kyiv Stage. Темою цього річного заходу було обрано гасло «Серце Європи б'ється в Україні». Організований культурним центром Дом Майстер Клас, фестиваль об'єднав понад сорок мистецьких подій. Цього року на Bouquet Kyiv Stage приїхали іноземні учасники: норвезький дует піаніста Ейстейна Севога та гітариста Лаккі Патея, польський піаніст-віртуоз Матеуш Кшишовський, польський диригент Вінсент Козловський, грузинський диригент і композитор Ніколоз Рачвелі, ізраїльський джазовий колектив Amit Friedman Quartet. Також завітали дослідник лондонського музею Garden Museum Філіп Норман, який представив міжнародний артпроект «Квіти з лінії фронту», і партнери організаторів із Великої Британії. В експозицію міжнародного українсько-британського проекту увійшли унікальні артефакти та мистецькі роботи. У центрі проекту – квіти, зібрані на передовій у різні періоди історії, як символи надії у часи великих потрясінь.

На Фестивалі вільної музики та мистецтва Brave! Factory 2025, що проходив на території київської Кіностудії ім. О. Довженка з 23 по 24 серпня, виступили понад 50 артистів, серед яких 15 іноземних гостей, зокрема, представники британської електронної сцени Paranoid London, візіонери танцювальної сцени з Уругваю DJ Koolt та Michelle, австралієць DJ Plead, француз Arnaud Rebotini та інші. Окрему сцену-шоукейс представили німецький лейбл Giegling із артистами з усього світу: Cosmo (Південна Корея), Serene (Швейцарія), Eduardo De La Calle (Іспанія) та Mar.Ache (Німеччина).

Британський співак і музикант Бенджамін Клементайн став хедлайнером першого етно-електронного фестивалю «Вирій», який відбувся у Києві на ВДНГ 9–10 серпня.

За кордоном

Чеське місто Брно з 21 до 24 серпня стало осередком чесько-українського фестивалю «Brno Bud' Láska», що був покликаний поглибити підтримку та зв'язки між двома країнами у час війни. Фестиваль було організовано гуманітарною організацією «Koridor UA», Witte lijnen та Українською ініціативою Південної Моравії. Подія, що пройшла за підтримки Міністерства культури Чехії, Посольства України, міста Брно та Південно-Моравського краю, поєднала низку дипломатичних заходів, мистецьких подій (вуличних і в локальних інституціях). Кожен день фестивалю був присвято певній темі українського сьогодення: День Окупації; День Порозуміння; День Прапора; День Незалежності. Програма включала кінопокази українського документального та ігрового кіно, музичні виступи чеських та українських гуртів, благодійний ярмарок, виставки та перформанси, нетворкінг для професійної спільноти сфери культури. Інститут стратегії культури (Львів) став партнером мистецької частини фестивалю – проєкту Софії Короткевич «Оповіді про степ» – та представив концепцію Львова у конкурсі ЄСК 2030. Проєкт Софії Короткевич складався із різних серій графіки, скляних об'єктів та контактної інсталяції.

Дні культури

За кордоном

З 15 по 18 серпня у латвійському місті Вентспілс відбулися традиційні Дні української культури, організовані Вентспільським товариством української культури «Кобзар». Програма триденного свята поєднала концерти, творчі майстерні, частування та благодійні акції. Серед цьогорічних учасників – колективи та виконавці з Латвії, а також українці, які знайшли у Вентспілсі свій новий дім. Під час свята працювало «Українське подвір'я» з традиційною кухнею. Відвідувачі також мали нагоду оглянути виставку картин українських та латвійської художниць. На всіх заходах відбувався збір пожертв для підтримки України.

Закордонне українство

В Україні

Делегація Світового Конгресу Українців (СКУ) на чолі з його Президентом Павлом Гродом в межах офіційного візиту до України 26 серпня зустрілася з т. в.

о. міністра культури та стратегічних комунікацій України Тетяною Бережною. Під час зустрічі сторони обговорили шляхи посилення культурної дипломатії, реалізацію спільних проєктів у сфері культури, а також координацію міжнародних зусиль для підтримки України в умовах повномасштабної війни. Окрему увагу українська сторона приділила питанням збереження й відновлення культурної спадщини, яка зазнала значних втрат через російську агресію. У цьому контексті Тетяна Бережна акцентувала на важливості координації міжнародної допомоги, зокрема в межах новоствореного Альянсу культурної стійкості. Важливим напрямом подальшої співпраці було визначено підтримку молодих українців та створення умов для повернення українських фахівців, які наразі перебувають за кордоном, зокрема їх залучення до процесів реформ та євроінтеграції. У цьому контексті Т. Бережна представила програму Create Ukraine, яка реалізується за підтримки ЄС та уряду Литви та надає можливість українській молоді проходити стажування чи працювати в органах влади України. Своєю чергою Павло Грод висловив підтримку озвученим ініціативам і підтвердив готовність організації долучитися до діяльності Альянсу культурної стійкості.

Серед цьогорічних лауреатів державної відзнаки «Національна легенда України», яку вручив 20 серпня Президент України В. Зеленський, – підприємець і меценат, громадський діяч, громадянин Канади українського походження Джеймс Темертей. Його було відзначено за вагомий внесок у розбудову українсько-канадських відносин та зміцнення авторитету України у світі.

За кордоном

2 серпня у Мюнхені (Німеччина) розпочався IX Світовий Злет Спілки Української молоді (СУМ) – подія, яка об'єднала українців усіх поколінь з нагоди 100-ліття організації. Мюнхен зустрів 230 сумівців з 10 країн світу, серед них – Україна, Канада, США, Аргентина, Іспанія, Бельгія, Німеччина, Польща, Велика Британія, Австралія. IX Світовий Злет СУМ відбувався впродовж серпня на території Німеччини, Бельгії та України.

Український дім у Данії 21 серпня відкрив дослідницьку виставку «Uncurtained: Українське мистецтво в данських колекціях 1989–2023», що стала першою спробою системно осмислити понад тридцятирічну історію культурних зв'язків між Україною та Данією крізь призму візуального мистецтва. Вона об'єднала роботи 28 українських художників. Кураторкою виставки виступила Катерина Стукалова. Проєкт реалізовано за підтримки Данського фонду мистецтв, Konsul George Jorck og Hustru Emma Jorck's Fond (Фонд консула Джорджа Йорка та його дружини Емми Йорк), Politiken-Fonden (Фонд Політікен), а також Данського агентства палаців і культури.

У стінах Українського центру у Вільнюсі 18 серпня відбулося відкриття виставки «Креативний супротив», що демонструвала 18 патріотичних плакатів, створених студентами та викладачами Київського національного університету культури і мистецтв (КНУКіМ) та Київського університету культури (КУК) у відповідь на повномасштабне вторгнення росії. Проєкт «Креативний супротив» підтримується Європейським Союзом за програмою «Дім Європи». Ця виставка

відкрила тиждень заходів, присвячених Дню Незалежності України. На відкритті були присутні заступник посла України в Литві Віктор Гамоцький, директорка Українського центру Еріка Вайгінене, ректор Університету Вітовта Великого Йозас Аугутіс та інші почесні гості.

В Українському домі в Мельбурні 3 серпня пройшов перший Українсько-австралійський книжковий фестиваль BookFest2025. Організатор події – Союз українок Вікторії за сприяння Української громади Вікторії та Союзу українських організацій Австралії (СУОА). Цей захід включено до календаря подій Літературного міста ЮНЕСКО – Мельбурна. Фестиваль зібрав численних спікерів та гостей. А ключовими подіями фестивалю були презентації книжок українських та австралійських авторів – як українською, так і англійською мовами; панельні дискусії на теми ідентичності, еміграції, жіночого досвіду, літератури війни та збереження культурної спадщини; ярмарок книжок та виставка діаспорної літератури тощо.

Після успішного показу в Токіо, виставку «Культурна спадщина України – зв'язок зі світом» офіційно було відкрито в Міжнародному домі Осаки (Тенноджі). Її було організовано Ukraine House Japan за підтримки Посольства України в Японії. В експозиції було представлено 80 об'єктів українського народного мистецтва, серед яких писанки, ляльки-мотанки та традиційні строї. Крім основної виставки, програма заходу також включала благодійний ярмарок і кілька майстер-класів.

Українська бібліотека парафії Св. Варвари столиці Австрії запросила 22 серпня відвідати показ та обговорення документального фільму «Шептицький. Між війною та вірою», над створенням якого працювала команда Prosto Production на замовлення «Суспільного Мовлення». Показ було приурочено до 160-ліття від дня народження митрополита Андрея Шептицького.

Музика В Україні

Із 30 липня по 10 серпня у Львівській національній опері проходив III Міжнародний фестиваль класичної та сучасної академічної камерної музики «LvivChamberFest DZERKALO», який організовує ГО «Гама». Цьогоріч серед спонсорів і партнерів фестивалю – організація з управління авторськими та суміжними правами «GVL» (Німеччина), Литовський культурний інститут, Посольство Литовської Республіки в Україні. Серед учасників, крім українських колективів та солістів, були японський піаніст Юсуке Ішії (Японія), литовський дует NERTI (Лора Кмеляускайте (скрипка, голос) та Домінікас Дігімас (саморобні інструменти, електроніка)) та німецький мультиінструменталіст Себастьян Студніцкі.

XII Міжнародний музичний фестиваль «Музика в старому Львові» тривав 15–31 серпня і традиційно проходив у співпраці з партнерською подією «Музика в старому Кракові». Привітати XII сезон зі стартом приїхав німецький органіст та диригент, голова Бахівського бренденбурзького товариства, а також активний амбасадор української культури у Європі – Бйорн О.Віде, який разом з

«Віртуозами Львова» представив «Героїчну» симфонію Людвіга ван Бетховена у Гарнізонному храмі св. апостолів Петра і Павла УГКЦ. А вже у наступний вечір Бйорн О.Віде виконав сольну органну програму у Латинській катедрі.

Програма VIII Міжнародного фестивалю органної музики *Musica Viva Organum* у Рівному (3–21 серпня) об'єднала виконавців з України, Німеччини, Словаччини та Угорщини. Серед них – Фабіан Гресь (орган, Словаччина), Марія Хилько (орган, Німеччина/Україна), Золтан Ковач (труба, Угорщина) і Клара Дудаш (цитра, Угорщина).

Провідний камерний оркестр України – Національний ансамбль солістів «Київська камерата» – презентував на сцені Національної філармонії України 21 серпня концертну програму, що відбулася за підтримки *Austrian Embassy Kyiv, Ukraine Office Austria* та *Open Opera Ukraine*. Подія пройшла під батutoю австрійського музиканта Йорга Цвіккера – диригента, віолончеліста та фундатора всесвітньо відомого барокового оркестру *Capella Leopoldina*.

Львівська національна філармонія імені Мирослава Скорика 22 серпня відкрила новий – 123-й концертний сезон концертом, в якому Академічний симфонічний оркестр філармонії виступив за участі чеського валторніста Радека Баборака та під батutoю українсько-американського диригента Теодора Кухара. У рамках концерту у Львові прозвучала сюїта з балету «Тіні забутих предків» Івана Небесного.

Американський диригент з українським корінням Теодор Кухар став переможцем конкурсу на посаду головного диригента Академічного симфонічного оркестру Національної філармонії України. Вже 9 серпня на сцені Колонної зали імені Миколи Лисенка Академічний симфонічний оркестр Національної філармонії України під орудою маестро відкрив 162-й концертний сезон.

За кордоном

Цього року Одеський міжнародний конкурс скрипалів відродився у Німеччині. Змагання відбувалися з 17 по 24 серпня в Монхаймі-на-Рейні за підтримки компанії *Monheimer Kulturwerke*, яка організовує культурні заходи. На сцену вийшли 30 молодих талантів з України, Центральної та Західної Європи, Азії та Північної Америки.

«Український оркестр свободи» (*Ukrainian Freedom Orchestra*) під керівництвом канадської диригентки українського походження Кері-Лінн Вілсон провів четвертий міжнародний тур *Resilience-2025* («Стійкість»). У період з 14 по 29 серпня відбулись 8 концертів в концертних залах Польщі (Варшава і Вроцлав), Литві (Вільнюс), Латвії (Юрмала), Румунії (Бухарест, два концерти), Швейцарії (Люцерн), Нідерландів (Амстердам) та Великої Британії (Лондон). Під час туру оркестр, до складу якого входять музиканти із Києва, Львова, Харкова, Одеси та інших міст України, виконував П'яту симфонію Бетховена. Також у цьому турі відбулася прем'єра сюїти з опери «Херсонські матері», яку ще пише український композитор Максим Коломієць. Тур було організовано

Великим театром – Національною оперою у Варшаві у співпраці з Askonas Holt, за підтримки Фонду Ковнера, Berry Charitable Foundation та Анни Зіфф.

Оркестр «INSO-Львів», який репрезентує Львівську національну філармонію, виступив на сцені музичного фестивалю Turku Music Festival (м. Турку, Фінляндія). Український колектив зіграв разом із Turku Philharmonic Orchestra – одним із найстаріших оркестрів Фінляндії. Ідейною натхненницею та режисеркою концерту стала фінська диригентка українського походження Даля Стасевська. У програмі концерту було представлено твори українських композиторів Левка Колодуба, Федора Якименка, Миколи Лисенка, Бориса Лятошинського, Олега Ківи та Юрія Іщенка. Концерт також став можливістю підтримати українців: разом з Об'єднанням українців у Фінляндії організатори відкрили збір на медичні засоби та гуманітарну допомогу.

Оркестр Військово-морських сил Збройних сил України мав честь виступити у Букінгемському палаці у Лондоні (Велика Британія) разом із оркестром Шотландської гвардії з нагоди 34-ї річниці Незалежності України, а також став учасником і переможцем 75-го ювілейного міжнародного фестивалю військових оркестрів The Royal Edinburgh Military Tattoo–2025 в Единбурзі (Шотландія). Подія проходила з 1 по 23 серпня на еспланаді перед стінами Единбурзького замку, традиційно поєднуючи військову музику, театральні постановки, паради, танцювальні номери та світлові шоу.

Хореографічне мистецтво В Україні

Від 11 серпня в стінах Національного академічного українського драматичного театру імені Марії Заньковецької у Львові у межах першого Міжнародного танцювального фестивалю M3 FEST тривала лабораторія руху та імпровізації під керівництвом швейцарського актора, танцівника та режисера у галузі фізичного театру Томаса Меттлера. 17 серпня на сцені театру можна було побачити виставу «Stand or Fall», що стала підсумком такої роботи, а також виставу «Друзі» у постановці Р. Поклітару. Для участі в хореографічній лабораторії та фінальній виставі за результатом кастингу з-поміж бажаючих претендентів з різних областей України було обрано 23 особи.

Театр За кордоном

У межах III Міжнародного театрального фестивалю Свободи, який тривав з 15 по 19 серпня у Нарві (Естонія), відбулася прем'єра українсько-естонської документальної вистави «Хто я?». До її створення долучився Рівненський обласний академічний український музично-драматичний театр. П'ятеро українських захисників і захисниць стали учасниками цього міжнародного театального проєкту. Щоб зафіксувати історії бійців, Рівне відвідала режисерка з Естонії Мерла Карузо, яка спеціалізується на документальному театрі. Окрім вистави, рівненські театри взяли участь у міжнародній панельній дискусії «Україна», яку модерував колишній міністр культури Естонії Рейн Ланг.

Учасники дискусії обговорювали особливості функціонування українського театру у воєнний час.

Харківський незалежний театр «Нафта» представив моновиставу «Хтось такі, як я» на найбільшому фестивалі перформативного мистецтва у світі – Edinburgh Festival Fringe. Покази тривали з 30 липня по 10 серпня на сцені Assembly George Square Studios у Шотландії. «Хтось такі, як я» – проєкт режисерки, акторки та перформерки Ніни Хижної.

Кіно

В Україні

В Ужгороді з 6 по 10 серпня тривав IV Міжнародний кінофестиваль «Кіно сусідів», на якому було показано фільми зі Словаччини, Угорщини, Чехії, Австрії, Польщі та Румунії. Цьогоріч до програми фестивалю увійшли 9 повнометражних фільмів, 4 блоки короткого метру та 3 ретроспективні стрічки. Глядачі побачили кіно з шести країн, які об'єднує з Закарпаттям історичне минуле та спільний досвід. Зокрема гучні прем'єри з Центрально-Східної Європи: «Під вулканом» (Польща, реж. Даміан Коцур), «Новий рік, що так і не настав» (Румунія, реж. Богдан Мурешан), «Хвилі» (Чехія, реж. Їржі Мадл), «Вивчений урок» (Угорщина, реж. Балінт Сімлер), «Джіна» (Австрія, реж. Ульріке Кофлер), «DJ Ahmet» (Македонія/Чехія/Сербія/Хорватія, реж. Георгі М. Унковські), «Вгорі небо, а в долині я» (Словаччина, реж. Катаріна Граматова), «Блакитний пелікан» (Угорщина, реж. Ласло Чакі), «Динозаврик» (Чехія, Польща, Словаччина, реж. Войцех Вавщик). Ретроспектива польського «кіно морального неспокою» включала фільми: «Провінційні актори» Агнешки Голланд, «Захисні кольори» Кшиштофа Зануссі, «Кінолюбитель» Кшиштофа Кесльовського. У співпраці з партнерами з Чехії (BOO), Словаччини (Kino Usmev), Польщі (Ad Arte, Варшавська кіношкола) було організовано короткометражні програми: анімацію для дітей і всієї родини, українську анімацію, адаптовану для глядачів з розладом аутистичного спектра (РАС), фільми українських випускників Варшавської кіношколи до її 20-річчя, добірку фільмів країн Вишеградської четвірки. Освітня секція включала міжнародні воркшопи від партнерів та публічну дискусію про роль культури у формуванні бренду країни (на прикладі країн Вишеградської групи). Фестиваль «Кіно сусідів», заснований у 2022 році, організовує команда KyivMusicFilm та Київського міжнародного фестивалю короткометражних фільмів (KISFF) за підтримки Посольства Австрії в Україні та Румунського культурного інституту. Проєкт співфінансується урядами Чехії, Угорщини, Польщі та Словаччини в межах Вишеградського гранту від Міжнародного Вишеградського фонду.

У Києві пройшла офіційна прем'єра короткометражного документального фільму «Underseen» британського режисера Рафаеля Кортеса, присвяченого досвіду незрячих людей у реаліях повномасштабної війни. Прем'єра стала майданчиком для публічної дискусії за участі творців та героїнь фільму. Завдяки партнерству SILab Ukraine, USVF, Фундації «03:00» та підтримці Європейського

Союзу, фільм отримав аудіоопис, створений у співпраці з ініціативою «Доступне кіно» та застосунком Greta.

Прем'єра документального фільму «Санаторій» ірландського режисера Гара О'Рурка, створеного у копродукції України, Ірландії та Франції, відбулася 15 серпня в Одесі в рамках фестивалю сучасної культури «ПОРУЧ». Кінопоказ проходив у партнерстві з America House Odesa, а після нього відбулася зустріч з учасниками команди та режисером, який долучився онлайн. Світова прем'єра відбулася в межах конкурсної програми 22-го Копенгагенського міжнародного фестивалю документального кіно, а у червні 2025 року фільм став картиною відкриття Міжнародного фестивалю документального кіно про права людини Docudays UA.

За кордоном

Фільм української режисерки Аліси Коваленко «З любов'ю з фронту» (Польща, Україна, Чехія) здобув головну нагороду в номінації Human Rights Dox міжнародного кінофестивалю документального та короткометражного кіно DokuFest у місті Призрен у Косово (проходив з 1 по 9 серпня). Окрім стрічки Коваленко, на ньому було представлено ще два українські фільми: «Спеціальну операцію» Олексія Радинського та In Retrospect («Озираючись назад») українсько-німецького режисерського дуєту Міли Жлуктенко і Данієля Асаді Фаезі.

Українського режисера Володимира Янощука було номіновано на нагороду у категорії «Найкращий режисер» на першому International Streaming Festival у Пусані (Південна Корея) – за роботу над серіалом «Потяг» (створений за державного фінансування).

Чотири українські стрічки потрапили до конкурсних програм 31-го Сараєвського кінофестивалю, який тривав з 15 по 22 серпня. Загалом за нагороди фестивалю «Серце Сараєва» змагалися 50 фільмів у чотирьох категоріях. Україну було представлено в документальному та студентському конкурсах, а також серед міжнародних копродукцій. До конкурсної програми повнометражних документальних фільмів увійшли три українські проекти – переможці програми proMOTION Українського інституту, спрямованої на системну підтримку міжнародної промоції українського кіно. Це: «Cuba & Alaska» Є. Трояновського (створено у копродукції із Суспільним, а також із Францією та Бельгією), «Divia» Д. Грешка (у копродукції з Польщею, Нідерландами та США), «Militantropos» А. Горлової, Є. Сміт, С. Мозгового (у копродукції з Австрією та Францією). В рамках студентської конкурсної програми також відбулася міжнародна прем'єра фільму «Комендантська година» режисерки Єлизавети Топтигіної.

Генеральне консульство України в Сан-Франциско запросило 13 серпня на подвійні покази: документального фільму «Будинок „Слово”» та художнього фільму «Будинок „Слово”. Нескінчений роман» (режисер стрічок – Тарас Томенко). Спеціальна частина вечора – тихий аукціон на підтримку сценаристів

і кінорежисерів в Україні, які, попри війну та вимушене переселення, продовжують творити.

У столиці Німеччини регулярно проводитимуть покази світового кіно та українських фільмів рідною мовою. Перший показ від проєкту *Ukraina Cinema* проведено 23 серпня, у День Прапора і напередодні Дня Незалежності України. Українців було зібрано в кінотеатрі *CineMotion Berlin-Hohenschönhausen*, де показано мультфільм «Смурфи». Над дубляжем стрічки працювали Г. Бакланов, О. Гутцайт і В. Біблів.

Візуальні мистецтва В Україні

14 серпня у столичному Музеї Ханенків було представлено фотокнигу «Щоденник волонтера» британського фотографа Марка Невілла, чий проєкти експонувалися у *Tate Britain*, *V&A Museum* та *The Photographers' Gallery*. Видання поєднує світлини та історії українців і благодійних організацій, що працюють у прифронтових регіонах. Матеріали було зібрано автором під час роботи у складі *Postcode Ukraine* – благодійної організації, яку він заснував у 2022 році.

Національний центр Олександра Довженка (Київ) з 28 серпня до 2 листопада приймає виставку «*State of Will*»/Стан волі» – візуальну рефлексію на тему війни, витримки та людяності. В її основі – роботи нідерландського воєнного фотографа Едді ван Вессела. Виставку було організовано з ініціативи та за підтримки Національного військового музею Нідерландів.

У Всесвітній день фотографії та Всесвітній день гуманітарної допомоги (19 серпня) у Галереї мистецтв Волинської організації Національної спілки художників України у Луцьку відбулося відкриття виставки світлин Юстіна Шмігельскаса, уродженця Литви, який живе і працює у Фінляндії. Експозиція демонструє кілька жанрово-тематичних серій, створених митцем впродовж 2003 – 2023 років.

Благодійний фонд *Solidarity* до Дня Харкова підготував виставку «*In metoigiam. Реальність кризь мистецтво*» французької художниці Фанні Лешевальє. Триватиме вона 23 серпня – 9 вересня у мистецькому укритті культурного громадського центру «*DRUK*». Проєкт поєднує відомі твори мистецтва з документальною фотографією війни в Україні. Лешевальє працює в техніці фотомонтажу, накладаючи світлини воєнних кореспондентів на репродукції класичних творів європейського живопису. Після завершення серії виставок її робіт по країні роботи реалізують на благодійному аукціоні, всі кошти з якого спрямують на відбудову соціальної інфраструктури України.

На виставці «Хороша добра дружба» у столичному *PinchukArtCentre* відкрито для перегляду проєкт про діалог двох художників України та Великої Британії – Артема Олійника та Ліама Ешворта. Виставка стала підсумком резиденції у Манчестері. За підтримки програми Британської Ради «Креативні продюсери» на резиденцію А. Олійника запросила *Venture Arts* – реномована

організація, яка працює з творчими людьми із порушеннями інтелектуального розвитку.

У Львові на залізничному вокзалі на кілька днів зупинився «Мистецький поїзд», у трьох вагонах якого було розміщено фотовиставку «Courage of the nation» («Відвага нації»). Вона пропонує відвідувачам поглянути на Україну з моменту повномасштабного вторгнення 2022 року через об'єкти американського фотографа Говарда Баффета.

За кордоном

На цьогорічному Фестивалі незалежного мистецтва Burning Man, який проходив у пустелі Блек-Рок у штаті Невада на заході США з 24 серпня по 1 вересня, українці представили одразу 5 проєктів: артоб'єкт «Чорна хмара» художника Олексія Сая, оптичну інсталяцію світлового дизайнера Миколи Каблуки «Точка єдності», арткар «Синій бик», який створили українські митці та інженери з українського дослідно-конструкторського бюро «Майстерня чудес» у співпраці зі Фондом Марії Примаченко та ще одна робота «Майстерні чудес» – артоб'єкт «Мерман» – 12-метрову дерев'яну скульптуру, виконану у формі людської фігури, що пливе, і задуману як символ боротьби, наполегливості та незламної витривалості (автор – художник Андрій Крапивченко); «Смертю смерть подолав» – 9-метрову дерев'яну скульптуру Володимира Семківа, створену у партнерстві з Zenyk Art Gallery. Після того як в День Незалежності України, 24 серпня, потужна буря у пустелі Блек-Рок Сіті зруйнувала українську інсталяцію «Чорна Хмара», команда Ukrainian Witness та скульптор Олексій Сай, представили нову інсталяцію – великий напис No Fate. Її було створено з уламків знищеної інсталяції.

У берлінській галереї «Alles Mogliche» було презентовано нову виставку українського художника В. Буднікова «Форма присутності». До експозиції увійшли роботи з серій «Час війни» та «Глобус», створені митцем під час резиденції а_brücke. Резиденція а_brücke, заснована В. Ралко та В. Будніковим після повномасштабного російського вторгнення, стала майданчиком для мистецького діалогу та осмислення життя в умовах війни. Тут митці не лише працюють над власними проєктами, а й ініціюють групові виставки та діалоги із німецькими художниками. Проєкт здійснюється у співпраці з мистецьким об'єднанням «Червоне Чорне».

Український інститут спільно з Nirox Foundation успішно реалізував міжнародну резиденцію Shared Ground: Діалоги Україна–Південна Африка (Shared Ground: Ukraine–South Africa Dialogues). Проєкт відбувся у Скульптурному парку NIROX та Kromdraai Impact Hub у Південній Африці й об'єднав митців, письменників та дослідників з України та Південної Африки для осмислення спільних глобальних викликів, зокрема прав дітей, екологічних загроз і важливості міжнародного мистецького діалогу. З 13 по 27 серпня українські мисткині Анастасія Щербань та Ольга Федорова працювали разом із південноафриканською художницею Діаною Віктор.

У болгарському місті Варна за ініціативи Посольства України в Болгарії та за підтримки громадської організації «Ми разом» було організовано фотовиставку «Слідами Михайла Паращука», присвячену творчій спадщині українського скульптора, який понад 40 років жив і працював у Болгарії та залишив значний слід у культурній та архітектурній історії цієї країни. Урочисте відкриття експозиції відбулося 18 серпня на площі Атлантичної солідарності. Формат виставки: фотографії надруковано на металевих конструкціях. Автором світлин виступив Стефан Щерев, а куратором проєкту – болгарський мистецтвознавець Іво Мілев. Виставка залишатиметься у Варні до 15 вересня.

У литовському місті Кедайняй з 25 серпня по 31 серпня відбувався міжнародний симпозіум «Керамісти/Україна: Семиденне інтерв'ю», у рамках якого чотири українські керамістки – Олеся Дворак-Галік, Лариса Борута, Ната Попова та Ореста Гураль – ділилися досвідом і традиціями з литовськими колегами. Тижнева програма симпозіуму, що проходив у Центрі традиційних ремесел «Arnetų namo», включала лекції, майстер-класи з авторської кераміки для школярів і викладачів, а також публічні зустрічі, що дозволили ознайомити литовців з київською та львівською школами академії мистецтв.

У культурному центрі литовського міста Маріямполе 1 – 21 серпня діяла фотовиставка «Уламки людей» української фотомайстрині, кременчуківки Анастасії Жданової, що розповідає про життя матерів, дітей, військових і цивільних.

Музеї. Охорона культурної спадщини В Україні

ЮНЕСКО оголосило про фінансування 20 стипендій у Школі реставрації Львівської національної академії мистецтв. У сертифікованій програмі можуть взяти участь майстри, художники, ремісники і реставратори, які спеціалізуються на реставрації декоративної ліпнини, виробів з дерева та металу та прагнуть підвищити свою кваліфікацію до рівня міжнародних стандартів. Це перша в Україні програма такого формату, створена у партнерстві з Фондом Ебергарда Шьока (Німеччина), ЮНЕСКО та Львівською міською радою. Навчання триватиме два роки, відповідатиме 6-му рівню Європейської рамки кваліфікацій і передбачає як практичні, так і теоретичні заняття з провідними експертами з України та Німеччини.

26–27 та 29–30 серпня у Львівському культурному хабі пройшли навчання для музейних фахівців з усієї України. Події стали частиною програми ЮНЕСКО, спрямованої на зміцнення Реєстру Музейного фонду України через системне оцифрування колекцій та впровадження сучасних цифрових інструментів. Впродовж двох дводенних сесій учасники: вивчали методи інвентаризації та ведення електронних баз даних; знайомилися з практиками 3D-документації та збереження культурної спадщини; опановували інструменти для цифрової трансформації музеїв та інтеграції до національного Реєстру; працювали в групах. Захід було організовано ЮНЕСКО і Львівським культурним хабом у партнерстві з Міністерством культури та стратегічних

комунікацій України за експертної підтримки HeMo: Ukrainian Heritage Monitoring Lab, у межах проєкту «Розвиток цифрової інтеграції: вдосконалення Державного реєстру рухомого майна України шляхом оцифрування музеїв».

За підтримки ЮНЕСКО 11 серпня в Києві розпочався практичний семінар зі збереження культурної спадщини, що постраждала внаслідок війни. Захід проходив у Київській державній академії декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука – саме ця установа зазнала суттєвих руйнувань під час ракетного удару по Києву 25 березня 2024 року. Практичний семінар було присвячено стабілізації пошкоджених дипломних робіт студентів. До спільної роботи долучилися Агенція стійкості культури, Національний музей Революції Гідності, Національний науково-дослідний реставраційний центр України та Національна команда рятувальників культури.

У відповідь на зростаючі загрози для Історичного центру Одеси, ЮНЕСКО та ІКОМОС провели другу технічну місію за підтримки Японії та Фонду всесвітньої спадщини. Міжнародна команда експертів допомагає державним і місцевим органам влади в оновленні Плану управління об'єктом та посиленні системи управління ризиками.

Харківська міська рада продовжила співпрацю з Бюро ЮНЕСКО в Україні у сфері збереження культурної спадщини. За сприяння Департаменту міжнародного співробітництва та Департаменту культури Харків отримав матеріальну допомогу для забезпечення діяльності закладів культури та міської робочої групи зі збереження об'єктів культурної спадщини. Серед переданого обладнання – дизельні генератори, зарядні станції, сучасні акумуляторні ліхтарі, аварійні світильники, сонячні панелі, стабілізатори напруги та засоби пожежної безпеки.

У В'язівці Житомирської області за фінансової підтримки ЮНЕСКО розпочалися роботи з консервації церкви Різдва Пресвятої Богородиці XIX століття, яка була зруйнована внаслідок російського обстрілу у лютому 2022 року. Пам'ятку відвідали заступник міністра культури та стратегічних комунікацій Сергій Беляєв і голова Представництва ЮНЕСКО в Україні К'яра Децці Бардескі. Візит відбувся в рамках огляду пошкоджених пам'яток культури на прифронтових і звільнених територіях.

Чортків Тернопільської області виборов грант розміром 100 тисяч доларів для реставрації хасидської синагоги, збудованої в 1900-х роках. Кошти виділив Міжнародний фонд ALIPH Foundation (Швейцарія), що фінансує відновлення історичних пам'яток у світі.

У Миколаєві на пам'ятці архітектури національного значення «Обсерваторія. 1827 рік» встановлено міжнародний знак «Блакитний щит» – міжнародна емблема захисту культурних цінностей під час збройного конфлікту. Разом з монтажем «Блакитного щита» було проведено пам'яткоохоронний нагляд за станом пам'ятки культурної спадщини, яка вже багато років потребує реставраційних робіт.

За кордоном

У серпні нові україномовні аудіогіди з'явилися у Вестмінстерському абатстві в Лондоні (Велика Британія), а також у музеях Амстердама, Португалії, Угорщини та Берліна. Це стало частиною проекту першої леді Олени Зеленської з українізації світових пам'яток. Зокрема, аудіоекскурсії українською тепер доступні: в Музеї Рембрандта в Амстердамі (Нідерланди) – єдиному музеї у світі, що повністю присвячений життю та творчості художника; в Музеї Лагоса (муніципалітет Португалії в регіоні Алгарве), відомого своєю морською історією; в Музеї імені Мігая Мункачі в місті Бекешчаба (Угорщина), де зберігаються археологічні знахідки скіфської, сарматської та аварської епох; у Берлінській картинній галереї (Німеччина).

Упродовж трьох місяців у центрі чеської столиці неподалік будівлі парламенту, у виставковому просторі «Вербовська галерея», діятиме виставка «Війна. Зроблено в росії. Артефакти російсько-української війни» («Válka. Ugotoveno v rusku. Artefakty ruskó-ukrajinské války»). Це 25 артефактів, що документують систематичні злочини РФ проти українського народу, починаючи з незаконної анексії Криму та окупації частини Донбасу у 2014 році. Організували виставку Фундація Пилипа Орлика спільно з Українським інститутом у Празі та Національним музеєм історії України у Другій світовій війні. Експозицію доповнено також репродукціями збірки музею визвольної боротьби України у Празі, який існував у 1925–1945 роках, і світлинами К. і В. Ліберових.

Література В Україні

2–3 серпня у луцькому музейному просторі «Окольний замок» відбувся V Міжнародний літературний фестиваль «Фронтера». Уже традиційно подія зібрала письменників, перекладачів, медійників, дипломатів, літературознавців з України та інших держав. Цього року це були Іспанія, США, Колумбія, Велика Британія. Серед іноземних учасників – Каталіна Гомес Анхель (Колумбія), Марія Сеновійя (Іспанія), Капка Кассабова (Шотландія-Болгарія, онлайн), Ніколас Ніяркос (Греція-США). Цьогоріч фокусна тема фестивалю – «Спільність». Її розкривали через 5 тематичних дискусій: «Ландшафти», «Шлях», «Перевинайдення», «Втрата», «Надія». На фестивалі вперше діяла спеціальна дитяча програма. Проект підтримано Європейським Союзом за програмою «Дім Європи» та профінансовано Британською Радою у межах програми «Підтримка культурної діяльності в Україні за участі Великої Британії». У програмі подій були інтерактивні, терапевтичні та ігрові читання, економічна гра, майстерклас зі сторітелінгу, мотиваційна зустріч та інші заходи.

«Графічні історії з Вірменії, Скартвелло та України» – проєкт міжнародної співпраці консорціуму партнерів із трьох європейських країн, який втілено в межах програми ЄС «Креативна Європа». Головна мета – створити мальопис з історіями трьох авторок, які б окреслювали жіночі досвіди війни. Результатом такої співпраці стала збірка «Остання ніч на землі». Свої історії переживання війни розказують Ані Асатрян (Вірменія), Екатерине Тогонідзе (Грузія) та В.

Курико (Україна). Ілюстраторів до проєкту було відібрано за відкритим конкурсом. Серед них – Астгик Арутунян (Вірменія), Лука Лашхі (Грузія) та С. Покорчак (Україна). Творчим процесом і робочою програмою керував відповідальний редактор проєкту, грузинський письменник, перекладач і редактор коміксів Міхеїл Ціхелашвілі.

За кордоном

Перемишль – місто, яке розташовується в польсько-українському прикордонні – впродовж чотирьох днів, 14–17 серпня, стало місцем зустрічі для українських та польських письменників у рамках літературного фестивалю «Місто з рікою», який проходив з ініціативи перемишльського осередку Об'єднання українців в Польщі – Народного дому у Перемишлі (за підтримки Міністерства культури та спадщини Польщі). Теми тимчасово окупованого Криму та російської агресії проти України були одними з чільних на фестивалі. У Народному домі було презентовано виставку «Вона – Крим, Вона – світ», присвячену кримськотатарським жінкам. Організацією виставки займався «Кримський дім» у Варшаві. Під час фестивалю відбулися зустрічі читачів з українськими письменниками Анастасією Левковою, Андрієм Любкою, Євгенією Кузнецовою, а також з Алімом Алімовим, який є автором низки проєктів, що популяризують кримськотатарську історію та культуру, журналісткою Марічкою Паплаускайте, співзасновницею онлайн-журналу The Ukrainians. Чільне місце під час фестивалю займала роль польських перекладачів української літератури. Зокрема, у фестивалі взяли участь перекладачі Мацей Пьотровський і Марчін Гачковський, які активно популяризують українську літературу в Польщі. У програмі фестивалю також було представлено дитячу літературу. У рамках цього блоку з українського боку взяли участь Ольга Купріян та Галина Вдовиченко.

Перекладачок вірша Ії Ківи Амелію Глейзер і Юлію Ільчук номіновано на премію Ukrainian Literature in Translation 2025 року, яку організовує Український інститут у Лондоні. Перекладений вірш «Перекочує в роті каміння застигле море людей» увійде до книжки авторки Silence Dressed in Cyrillic Letters, яка вийде у видавництві HURI Books у 2026 році.

«Місто» Валер'яна Підмогильного у перекладі на польську Марціна Гачковського та збірка Максима Кривцова «Ток-шоу “Війна”» у перекладі Анети Камінської увійшли до довгого списку номінантів на літературну премію міста Люблін Lublin Miasto Literatury. Це нова нагорода, яка цьогогоріч вручатиметься вперше.

Українська поетка Юлія Мусаковська увійшла до довгого списку міжнародної премії The Asian Prize for Poetry 2025. Її вірш Natural Disaster опинився серед десяти робіт з дев'яти країн світу, що змагаються за перемогу в першому в історії конкурсі. Тема цьогогорічної премії – «Земля», і кожен з авторів запропонував власний поетичний погляд на цю тему. Цьогогорічне журі очолює українська поетка та кураторка літературних проєктів Ірина Вікирчак. The Asian Prize for Poetry є частиною програми Asian Prizes, яка існує з 2022 року.

Бібліотеки В Україні

ВГО «Українська бібліотечна асоціація» розпочала новий етап проекту з підвищення спроможності хабів цифрової освіти під назвою: «Бібліотеки розвивають цифрову грамотність задля посилення стійкості громад та відновлення». Ініціатива втілюється за підтримки Програми розвитку ООН (ПРООН) в Україні у межах «Проекту підтримки Дія», що реалізується за фінансування Швеції, та у співпраці із Міністерством цифрової трансформації України. Реалізація нового етапу проекту відбуватиметься упродовж 2025-2026 рр. в усіх областях України. У серпні – листопаді 2025 року організовується тижневе онлайнове навчання для координаторів хабів цифрової освіти.

Благодійним фондом “Бібліотечна країна” організовано мобільну бібліотеку в автобусі “Буксін”, що курсує країною, надаючи доступ до літератури громадам, зокрема в місцях компактного проживання внутрішньо переміщених осіб. Окрім того, у мобільній бібліотеці також влаштовують різні активності для дітей та дорослих. Ідея створити мобільну бібліотеку в Україні виникла з початком повномасштабного вторгнення – британські бібліотекарі асоціації Libraries Connected вирішили подарувати Україні цей бібліобус, розуміючи кризу, спричинену війною.

За кордоном

У серпні в межах проекту «Українська книжкова полицка» українські книжки з’явилися у Воєводській публічній бібліотеці імені Х. Лопачінського у Любліні (Польща), в атріумі Центральної бібліотеки імені Їржіго Махена у Брно (Чехія) та у центральній бібліотеці регіону Бекеш (м. Бекешчаба, Угорщина).

Благодійність В Україні

Мистецькі школи України вже отримали першу партію інструментів від німецької компанії C. Bechstein Pianoforte AG в рамках благодійного проекту дарування, започаткованого взимку цього року. Завдяки партнерству Міністерства культури та стратегічних комунікацій України, ТОВ «Грандпіано», Благодійного фонду «Карл Бехштейн» та Державного агентства України з питань мистецтв та мистецької освіти, українські мистецькі школи отримують у дар фортепіано W. Hoffmann Vision V120. Початком ініціативи стало підписання 23 січня Меморандуму про співпрацю, відповідно до якого 100 інструментів мають бути передані до мистецьких шкіл по всій Україні. Проект реалізується за особистої підтримки Штефана Фраймута, власника C. Bechstein.

18 серпня представники Національного заповідника «Софія Київська» прийняли черговий гуманітарний вантаж для музеїв України від Центру допомоги мистецтву України (Ukraine Art Aid Center), який діє за фінансової підтримки Міністерства закордонних справ Німеччини. У складі вантажу –

матеріали для пакування та транспортування музейних колекцій та спеціальне обладнання для Національного заповідника «Києво-Печерська лавра» – осушувачі повітря, термогігрометри, силікагель та інші необхідні речі для Дальніх печер.

За кордоном

Колектив Національного академічного драматичного театру імені Івана Франка передав фонду «Повернись живим» 1 564 500 гривень, які артисти зібрали під час гастролей Північною Америкою. Донати було зібрано у рамках показів вистави «Конотопська відьма» Івана Уривського.

Український гурт «Антитіла» провів три благодійні концерти в США (у Нью-Йорку, Філадельфії та Чикаго), внаслідок яких вдалося зібрати 5,5 млн гривень для підтримки українських захисників.

Програми обміну

За кордоном

У Паневежиському районі Литви втретє відбувся литовсько-український молодіжний обмін «Культурний діалог для молоді», який цього року зібрав 15 учасників із Полтавської області – членів обласної дитячої громадської організації «Століття краси» – та 15 представників молоді з Паневежиського району. Упродовж тижня учасники творили, вивчали традиційні ремесла, відвідували культурні об'єкти, ділилися історіями й традиціями своїх країн. Проєкт реалізувався за сприяння Департаменту культури і туризму Полтавської ОВА та у межах підписаного меморандуму між Полтавською ОВА та Муніципалітетом Паневежиського району Литовської Республіки.

Національні спільноти

В Україні

З 28 по 30 серпня в Острозі Рівненської області відбулися Дні єврейської культури «Ос Тора», організовані за підтримки Європейського Союзу в рамках програми «House of Europe». У програмі – лекції провідних істориків та науковців про єврейську спадщину України; відкриття виставки «Єврейська спадщина Острога» в Музеї книги та друкарства; концерт камерного оркестру «Кантабіле» в Острозькому замку; екскурсії єврейськими локаціями Острога і джазовий концерт The Impressions Jazz Quintet; майстер-клас із написання успішних грантових заявок від представників House of Europe та лекція про сучасні кейси відновлення єврейської культурної спадщини в Україні.

Матеріал підготувала

Ю. М. Темненко,

провідний редактор сектору ДЗК відділу НАУІ
Інформцентру з питань культури та мистецтва

Комп'ютерне опрацювання та редагування ***І. Г. Піленко***

Формат 60х84/16. Умовн. друк. арк. 1,26. Б/т. Зам. 66. Безплатно

НБУ імені Ярослава Мудрого, Київ-1, Грушевського, 1. Тел. 278–85–12